

DE GRAANKORREL DIE IN DE AARDE VALT EN STERFT

(Johannes 12, 20 – 33)

Moest het er zo wreed aan toegaan?

Zondag leert Jezus ons in het Evangelie dat de graankorrel in de aarde moet vallen en sterven, anders kan hij geen vrucht voortbrengen.

Wij stellen ons soms de vraag waarom wij op deze manier gered moesten worden. Waarom moest Jezus op zo'n wrede manier om het leven gebracht worden? Kon het niet op een wat zachtere, humanere manier? Die vragen blijven ons fascineren.

Mogelijk heeft Jezus beseft dat Zijn populariteit bij de massa kon leiden tot een volksopstand, en tot een genocide door de Romeinen. De Joodse bevolking zuchtte immers onder de Romeinse bezetting. En de Joden bleken Jezus verkeerd te begrijpen, zodat zij valse verwachtingen begonnen te koesteren. Zij leefden immers in de verwachting dat Hij hen van de Romeinen zou verlossen.

De Joodse religieuze leiders zaten met de angst dat de toestand helemaal uit de hand zou kunnen lopen. Zo rond het Paasfeest, met de vele pelgrims in Jeruzalem, was één vonk genoeg om de vlam in de pan te laten slaan. Het gebeurde namelijk regelmatig dat de Romeinen het tempelplein op een bloedige manier schoonveegden, als er weer rellen plaatsvonden. Net als Jezus vreesden ook zij dus het ergste. En daarom maakten zij de keuze: Jezus moest en zou uit de weg worden geruimd. *Want het was beter dat één man zou omkomen, dan dat heel het volk ten onder zou gaan.* En die keuze kwam hen ook nog goed uit, want geliefd was Jezus bij de priesterkaste bepaald niet. Daarvoor had Hij al teveel op hun gevoelige tenen getrapt.

Jezus schatte de toestand op dezelfde manier in als de priesters van de tempel. Ook Zijn reactie liep volkomen parallel met die van de religieuze leiders. Ook Hij zag nog maar één manier om een massale slachting door de Romeinen te voorkomen. En dus heeft hij een radicale keuze gemaakt.

Hij had kunnen afzien van Zijn reis naar Jeruzalem. Dat heeft Hij niet gedaan. In Jeruzalem had Hij kunnen ontsnappen, maar dat heeft Hij bewust niet gedaan. Hij had Judas Iskarioth van het idee kunnen afbrengen om Hem te verraden. Hij heeft het niet gedaan. Om een bloedbad te verhinderen, heeft Hij zichzelf laten ombrengen. Hij stierf een verschrikkelijke dood opdat vele anderen niet zouden omkomen in een ongetwijfeld bloedige Romeinse represaille. Met andere woorden, opdat zij zouden leven. Letterlijk, dan. En daarbij had Hij één zeer helder motief. Want niemand heeft meer liefde dan wie zijn leven geeft voor zijn vrienden. Een krachtiger teken van liefde bestaat niet.

Gehoorzaamheid leren in de school van het lijden

En zo belanden wij bij een diepere dimensie, die wij in de brief aan de Hebreëën terugvinden (Heb 5, 7 – 9). Dat is de tweede lezing van volgende zondag. Jezus heeft, volgens deze brief, “gehoorzaamheid geleerd in de school van het lijden”. Alle woorden in deze zin hebben hun belang.

Hij heeft *gehoorzaamheid* geleerd. Zijn eigenzinnige interpretatie van Wet en Profeten, de grote ruimte die Hij gaf aan armen en machteloze mensen, Zijn afwijzing van elke eigenwaan, en Zijn radicale opvoeding van de diepste gezindheid van het mensenhart, moesten fataal op een gewelddadige confrontatie uitdraaien. Hij heeft deze ultieme consequentie aanvaard. In die zin is Hij “gehoorzaam” geworden. Trouw aan Zichzelf, tot in het laatste uur.

Maar Hij heeft die gehoorzaamheid *moeten leren*, zo staat er in diezelfde zin. Zij was Hem niet zomaar als een gemakkelijk cadeau in de schoot geworpen. Jezus heeft moeten vechten met Zichzelf. Met Zijn eigen twijfels, met Zijn eigen angsten. En als Jezus Petrus uitmaakt voor een “satan”, wanneer deze Hem wil weerhouden om naar Jeruzalem te gaan, dan is dat ook niet zonder reden. Op dat moment twijfelt Hij, maar moet Hij doorbijten. En de doodstrijd in Ghetsemane toont ons een mens die in grote angst en verdriet de gebeurtenissen op zich ziet afkomen.

Tenslotte, zegt de bewuste zin uit de Hebreeënbrief, heeft Jezus die gehoorzaamheid geleerd *in de school van het lijden*. Het lijden als leerschool. Durven wij, met onze hedendaagse verheerlijking van de menselijke autonomie en de menselijke waardigheid, zulke woorden nog uitspreken? Uiteraard moeten we het lijden niet verheerlijken. En we moeten het boven alles bestrijden, net zoals Jezus heeft gedaan, heel Zijn leven lang. Maar als de trouw aan je roeping als consequentie heeft dat je zult lijden, dan sta je voor een radicale keuze: “Aanvaard ik dit, of aanvaard ik het niet?” Het lijden wordt dan een vuurproef waar een mens gelouterd uit kan komen.

Verrijzenis

Jezus is gehoorzaam en trouw gebleven aan de Vader, en aan de zending waarvoor Hij hier op de wereld was gekomen – en dat heeft Hem het leven gekost. Als Hij het lijden uit de weg was gegaan, zou Zijn liefde geen liefde tot het uiterste zijn geweest. Maar Hij heeft de consequentie aanvaard. De graankorrel is gestorven, en Hij brengt honderdvoudig vrucht voort.

Hoeveel verder nog reiken het engagement en de liefde van God voor ons, mensen? Tot voorbij het bittere einde. Het troostvolle aan heel dit gebeuren is dat God niet zal toelaten dat het lijden en de dood het laatste woord hebben. Liefde kan niet eeuwig sterven. Daarom zegt de Christelijke boodschap dat Jezus is verrezen. En dat optimistische geloof biedt niet alleen hoop, maar is onze bron van leven bij uitstek.

Frans Van Looveren